

תיהנו מהסימפוטמים

פרויקט "סוטה" של עפרי כנעני הוא מיצב וידיאו שאפתני שעוסק במסכת סוטה. ראיון // איתן בוגנים

לילך. בזמן העבודה על הטקסט, התסריטאית גילתה שאם האישה נמצאה טהורה בטקס אז ייוולד לה בן בחודש העשירי. במילים אחרות, הטקס הוא גם מכונת אמת וגם יכול לעבר עקרונות.

יש גם זיקה ביוגרפית?

"יש לי שתי אחיות, ואני אימא לשתי אחיות שנולדו במהלך העבודה על הפרויקט. ברור מאליו שאני יכולה להיות כל אחת מהדמויות, וכשעבדנו על התסריט חשבנו המון על עד כמה הן בעצם אחת, על האם אחת יכולה להכניס להריון את האחרת, מה המשמעות של לחיות חיים של מישהי אחרת. כשמתחילים לפרק את הדינמיקות ולשאל שאלות של מוטיבציה או נפגשים במקומות שקשורים לאהבת אחיות ולקנאה בנייהן".

למה זה צריך להיות גדול ומוקד?

על כל קירות החלל?
"זה פשוט קרה. היו רגעים שהבנתי למה אנשים כמו מת'יו ברני רוצים לעשות דברים אפיים. יש משהו מענג ומאתגר בסיפור הרמטי הזה, שתורגם למשהו גרנדיוזי בקנה המידה ובתקציב. זה היה ניסיון הפקה, לא הוליוודי כמובן, אבל עשיר ויוזאליטי ובתוכן סיפורי. ובכל זאת היו רגעים שנשבעתי שלא אעשה משהו כזה שוב. מאוד מעייף לעבוד בהפקה מהסוג הזה, במיוחד בעולם האמנות הרל ביכולות ובתקציבים. עברתי על זה יותר מחמש שנים".

אז עכשיו חזרת לחיקה החם והמרושש של האמנות?

"כן, כבר יותר משנה. המערכת שמפעילה את הפרויקט מאוד מסובכת ולקח המון זמן רק לפתח את התוכנה שתפעיל אותה, אז תגובת הנגד שלי הייתה לעבוד לעבוד עם מקרני שקפים, לבנות סרטים פיזיים באופן הכי לואי-טק".

באת לישראל לזמן קצר וכבר את חוזרת?

"אני המון שנים בניו יורק וחייבת לחזור כדי ללמד בקיץ. האמת היא שזה באסה, אלה היו הריון ולידה כל כך ארוכים של הפרויקט שאשמח להיות פה קצת יותר כדי לראות אותה נצפית".

פרויקט "סוטה", עפרי כנעני, אוצרת: נועם סגל, 6.8.23.6. רוטשילד 12

זה בקטע פרוורטי או סתם לזה? מתוך המיצב של עפרי כנעני (בעיגול)

טקסט שאני קוראת לו קלאסי ואחרים יקראו לו קרוש או קנוני. אם הטקסט במקורו אלים כלפי, האם אני יכולה להיות אלימה כלפיו? כל השאלות הפוליטיות שצפות מלספר מחדש קשורות לעמדה שממנה ניגשתי לקרוא את הטקסט המקורי. רות קלדרון, מורתי לשעבר ומי שהכירה לי את הטקסט, קוראת לזה 'קריאה יחפה', כלומר בלי מטענים".

"לכל דבר שקשור לאורח חיים דתי - בית נטות וחבר מרעיו, אין שום פונקציה בחיים שלי, לכן באיתי לטקסט בצורה מאוד חופשית"

העיבוד שלך טעון בעוצמה נשית. "מבחינתי זה סיפור על אחות אחיות, על שתי נשים צעירות שמכירות את המערכת ומפעילות אותה כנגדה. בסיפור המקורי האישה שנחשדה מתה עקב מעבר מי הסוטה בנשיקת האחיות, ובפרויקט שלי רציתי לשבש את הדינמיקה שבה יש אחות שפורעת חוק ועושה את שלה ואחות שמנקה אחריה. בניתי סיפור שיש בו שתי נשים - אחת בעלת סוד ואחת כמהה

איכויות מגיות שאני קוראת לו מכונת האמת של העולם העתיק. לאחר ששתתה, אם היא אשמה היא למעשה מתה, מתפוצצת ממעיה, מהרחם, כלומר ממקום החטא שבו היא נסתרה עם פלוני. לטקס הסוטה אגב יש המון אזכורים בקנון היהודי הקלאסי".

ומאיפה הידע בטקסטים דתיים?
"הידע שלי הוא לא קונסיסטנטי אבל את האגדות התלמודיות אני מאוד אוהבת כי יש להן איכויות מיתולוגיות, אפלות, פנטסטיות, פואטיות ומאוד ויוזאליטיות. כבר עברתי עם טקסטים קלאסיים מוכרים יותר כמו המיתולוגיה היוונית, וניגשתי לתלמוד בדיוק עם אותו עניין".

הרגשת שאת משחקת באש?
"לא, ואני מניחה שזה בגלל מקום הולדתי, קיבוץ כברי. סבא שלי, ששינה את שמו לכנעני, האשים אותי בעבודת אלילים כשקראתי טקסטים חסידיים. לכל דבר שקשור לאורח חיים דתי - בית כנסת וחבר מרעיו, אין שום פונקציה בחיים שלי, לכן באיתי לטקסט בצורה מאוד חופשית. אבל המתח הזה היה נוכח כל הזמן".

איך?
"כמו לשאול אם מותר לשנות

מה זה פרויקט "סוטה"?
"זה מיצב וידיאו גדול-ממדים שמתפתח במרחב הארכיטקטוני ובזמן, שמספר מחדש סיפור קצצר מהתלמוד. בדומה למסורת התלמודית היראלקטית שלוקחת סיפור או מקרה קצר ושואלת מה יקרה אם, גם אצלי העבודה היא סוג של פרשנות".

פרשנות שיש בה סקס, בגידה.
"בסיפור המקורי נשיקת האחיות מופיעה, אבל הסקס הוא באמת חלק מהעיבוד. הטקסט המקורי הוא כמו הייקו: מינימלי, עם המון נקודות עיוורות שאפשרו לעיבוד שלי לפעול ברמות ויוזאליטיות, אסתטיות ונרטיביות כמובן. הסיפור המקורי מספר על שתי אחיות שהיו דומות זו לזו, שהתחלפו בתפקידיהן כשבעלה של הראשונה חשד בה בבגידה. כתוב שהבעל החשדן רצה להעלותה לירושלים לשתות מהמים המרים. וזהו, לא כתוב כלום יותר, אבל הקורא של אותה תקופה ידע שמדובר בטקס שבו האישה הנחשדת ניתנת לכוהן גדול שנותן לה מים מרים או מי סוטה שעשויים מאפר המשכן עם דיו מגורדת של השם המפורש שלה?
"של אלוהים. זה מין שיקוי עם

אמנות

